

Internetový nezávislý list podporující svobodné myšlení, podnikání a vytváření občanské společnosti především v oblasti ASKIBURGIONU.

Ve druhém století našeho letopočtu žil v Alexandrii slavný astronom a zeměpisec Klaudios Ptolemaios. Podle vyprávění obchodníků a vojáků kreslil mapy vzdálených zemí. Velké pohoří na severu země, v níž podle něj žil velký národ Boiochaimů, označil jako Askiburgion. Přiložíte-li Ptolemaiovu mapu na mapu dnešní, pod Askiburgionem naleznete Nízký a Hrubý Jeseník, část Slezska i střední Moravy. I mezi tvůrci tohoto listu naleznete nejednoho učeného Boiochaima. Na sklonku 19. století si příznivci strany realistické, sdružení kolem T. G. Masaryka uvědomili, že potřebné změny společenské vyžadují více informačních zdrojů. A tak vznikl v roce 1866 list ČAS, od počátku redigovaný Janem Herbenem. V roce 1990 si vydavatelé tohoto listu vypůjčili název i původní grafickou podobu hlavičky a vydávali až do roku 2005 list ČAS v tištěné podobě. A pochopitelně v duchu názorů původní České strany lidové (realistické). Ten pak na několik let, od 3. 2. 2005 do 21. 8. 2008 nahradil internetový deník Bruntálský Kurýr. Tento internetový, dle potřeby i tištěný list ČAS je tedy pokračováním obou zmíněných periodik a měl by v této podobě vydržet co nejdéle. Což bude i dílem vás, čtenářů.

Vydává: občanské sdružení Vlastenecký poutník, Čeladná 711, 739 12 Čeladná, v nakladatelství Moravská expedice®.

Redakce: petr.anderle@tiscali.cz; vpoutnik@tiscali.cz +420 724 100 646. Odpovědný redaktor: Petr Andrlé. Každé vydání najdete také na www.hbl.cz; www.marianka.eu. Objednávky: e-mail s předmětem ČAS* Registrace MK ČR ze dne 22. 3. 2001 evidenční číslo MK ČR E 11 345

12. září 1683 jsme u bran Vídně zvítězili nad Turky

JMÉNO PANNY MARIE

Martyrologium dnes na prvním místě uvádí svátek jména Panny Marie. Pro celou církev vznikl jako památka na porážení turecké armády u Vídně v r. 1683, které souviselo se vzýváním jména Panny Marie a s její pomocí. Je tedy zároveň projevem vděčnosti a poukazem na identitu jména Mariiny vznešené, neporazitelné osobnosti a pomocnice křesťanů v nejtěsnější Boží blízkosti. A jeho slavení bylo v neděli v oktávu Narození P.M., protože vítězná bitva se uskutečnila v neděli 12.9. 1683. Svátý Bernard nazval P. Marii zářící hvězdou nad velkým mořem lidského života a vyzýval k pohledu na tuto hvězdu při všech souženích, úzkostech, pokušeních i sklíčenosti slovy: "K hvězdě se dívej, Marii vzývej!" Jinými slovy "Dostaneš-li se do problémů, vzývej P. Marii a zvítězíš."

To učinili obyvatelé obležené Vídně, když v r. 1683 byli ohroženi invází tureckého vojska a s nimi i celá Evropa. Na první pohled neměla Vídeň proti 260 000 vyzbrojených Turků, vedených Kary Mustafou, naději. Tento mohamedánský vojevůdce armády sultána Mohameda IV. chtěl umístit na svatoštěpánský dóm půlměsíc a plánoval, že nahradí i ostatní kříže v Evropě. Sultán měl vládu půlměsíce a porobení si křesťanské Evropy naplánováno, když z Bělehradu 13. 5. 1683 vyhlásil Leopoldu I. válku s výzvou k bezpodmínečné kapitulaci. Vyhržoval zničením Rakouska a připojených zemí, doslova, že budou "bez milosti srovnány se zemí ohněm a mečem. Císař a polský král i jejich spojenci a každý džaur, tedy nejubožejší z tvorů, budou vyhubeni jako červi a zhynou potupnou smrtí." Zmocnění se Vídně bylo i Mustafatou považováno za hlavní krok k podrobení Evropy.

Proti 260 tisícům Turků vyrazil na pomoc polský král Jan III Sobieski se 60 tisíci vojáky a u bran Vídně nad Turky zvítězili, protože s ohroženým lidem vzývali jméno Ženy oděné sluncem, pod jejíž nohy symbol půlměsíce patří a prosili ji o pomoc. Císař Leopold dal vojsku postavenému proti Turkům prapor s obrazem Neposkvřněné, na kterém je půlměsíc pod jejíma nohama. Boj na výšině Kahlenberg začal v neděli 12. září již ve čtyři hodiny ráno. Před východem slunce Marek D'Aviano sloužil bohoslužbu u kamaldulského kláštera

za záchranu křesťanství před oblehateli přinášejícími islám a smrt. Utvrzoval vojsko zvoláním: "Maria pomůž" a zůstal s ním v bojové vřavě. Při modlitbě sám sebe nabízel v oběť a je mu přisuzována pomoc při udržování morálky vojáků při více bitvách. Těžký boj trval až do podvečerního času. Polské jízdy se podařilo v muslimském táboře způsobit zmatek a úderem na křídle mnoho nepřátel přimět k ústupu. Přitom prý osvobodili i zajaté křesťany. Po skončení krutého boje, ukořistěnou tureckou zástavu poslal Jan Sobieski papeži do Říma se slovy: "Přišel jsem. Viděl. Bůh zvítězil!" Jednalo se o druhé vítězství nad Turky. Po něm se ještě jejich vojska v r. 1716 pokusila získat Petrovaradín u Dunaje a tím jejich pokusy dobývat Evropu skončily. První vítězství nad nimi, 7. 10. 1571 u Lepanta, je připomínáno svátkem Panny Marie Růžencové. Tehdy, když Turci plánovali dobýt Maltu a směřovat na Apeninský poloostrov, ohrožení křesťané si uvědomili, že P. Maria je jejich útočištěm a obrátili se k ní o pomoc. Také v dnešní době platí Bernardova výzva: "K hvězdě se dívej, Marii vzývej!" - a zase bude dobře

DNES

v tomto čísle většinou

O TĚ STRAŠNÉ VÁLCE S TURKY

S DOPROVODNÝMI OBRAZY

A TAKÉ O POLSKÝCH STOPÁCH NA MORAVĚ

Bitva u Vídně (11 - 12. září 1683) představuje jednu z klíčových bitev válek mezi Habsburky (resp. křesťanskou Evropou) a Osmanskou říší a jednu z nejvýznamnějších bitev 17. století. Bitva znamenala ve svých důsledcích ukončení turecké hegemonie do střední Evropy a zahájila období strmého vzestupu Habsburské monarchie.

Kult Jana III Sobieského. Když v roce 2001 vysvětil ostravsko-opavský biskup František Lobkowicz u kostelní zdi ve Dvorcích pomníček věnovaný památce polského krále Jana III Sibirského, který zde v srpnu 1683 přenocoval, nešlo o nějakou náhodnou či bezvýznamnou připomínku historie. Pravděpodobný se především jeví skutečně polský

původ tohoto zajímavého městečka. Historie lásky Maryšky a Jana je bohatá nevšední krásou i zápletek hodných Dumasových románů. „Tajně“ provdanou vdovu nepustili na pohřeb jejího prvního manžela Jana Zamoyského, posléze 5. července 1665 byli milenci sezdáni oficiálně. Oddal je nuncius Pignatelli, pozdější papež Inocenc XII. V září 1667 Jan Sobieski (NA OBRÁZKU VLEVO) přelstil Turky u Podhájců. Polský král Kazimierz abdikoval. Ludvík XIV. a princezna Marie (pozdější anglická královna) byli kmotry prvorozenému Janovu synovi. 20. července 1671 napadli Polsko opět Turci, v bitvě u Kalnika je Jan Sobieski porazil a získal zpět pro svoji zemi značná území. Rok poté opět Turci zaplavili Polsko a dostali se až k Visle. 17. října 1672, po smrti Michala Wolodyjowského, země kapitulovala. 19. května 1674 byl zvolen králem Polska a Litvy Jan II: Sobieski. 22. srpna téhož roku rozdrtil s polskými

husary vojsko nuradina Safy Gireje. V říjnu Turci vyklidili polské území. 2. února 1676 se konala korunovace nového polského krále a královny Maryšky. Koncem roku uzavřely polská a turecká strana smír a nový král měl zajištěny jižní hranice země.

„Uč se ode mne, jak sladko jest za vlast umírat...“. Tak zní nápis na náhrobku Stanislava Žolkiewského, polského státníka a válečníka, který padl v roce 1620 v boji u Cecory proti Turkům a Tatarům. Jeho pravnučka Teofila Sobieská toto heslo svým dvěma synům od útlého mládí připomínala. Výchova její neminula se účinkem. Když Polsko ohrožovala v polovině 17. století vojska Bohdana Chmelnického, zapojili se oba bratři Sobieští, Marek a Jan, plně do bojů za vlast. Marek Sobieski naplnil první odkaz praděda své matky a položil život na poli válečném. Jan posléze utrpěl těžké zranění, v roce 1653 strávil delší dobu jako rukojmí v tatarském ležení. Poznal mravy a způsoby Turků, osvojil si jejich řeč a díky mnoha válečným šarvátkám vysloužil si mimo jiné i titul „turkobijce“. V roce 1656

jmenoval polský král Jana Sobieského korunním velkým korouhevníkem, v roce 1665, tři dny po tajném sňatku se svou milenkou Marií Kazimírou, odjel ve funkci korunního velkého maršálka do vřavy občanské války mezi královským polským vojskem a vojskem magnáta Lubomírského.

Expanze Turků do Evropy od 14. do 18. století zaznamenala řadu proher a vítězství na stranách všech válčících stran. V druhé polovině 17. století ohrožovalo Osmanská říše Polsko a polskou část Ukrajiny. V roce 1683 stáli Turci před branami Vídně. Na její záchranu spojili svá vojska císař Leopold I. a tehdy již polský král Jan III. Sobieski. Polskému vojsku trvalo přemístění k Vídni patnáct dnů. Jízda směřovala přes Hranice,

Kara Mustafa - the leader of Turks.

Lipník až k Mikulovu, kde se spojila s vojsky pěšími. Ta putovala přes Opavu, Dvorce a Olomouc. Králi Janu III. Sibirskému trvala cesta pouhých osm dnů. Dobové zprávy nepostrádají i popis královské hostiny v Olomouci, na kterou bylo připraveno dvanáct skopců, čtyři telata, jeden vůl, kopa kaprů a štik, osm beček piva, čtyři vědra vína, cent másla čerstvého a cent másla převařeného. Proslulý „turkobijce“ Jan III. Sobieski svou pověst před Vídní potvrdil. Sám o tom podal svědectví v dopisech, které od roku 1665 plných osmnáct let psal své milované ženě Marii. Jeho dopisy jsou nejen svědectvím doby, ale i svědectvím velké lásky. Vítězství nad Turky u Vídně patří mezi světlé okamžiky tehdejších polských dějin. Měsíc před vítěznou bitvou projížděl Jan III. Sobieski i naší oblastí. V dopise napsaném 27. srpna v Prostějově popisuje cestu z Opavy do Olomouce, při níž přenocoval ve Dvorcích. V roce 2001 jsme postavili ve Dvorcích pomníček polskému králi Janu III Sobieskému. Jeho odhalení bylo přítomno hodně našich polských přátel. Je

pro nás symbolem záchranu křesťanské Evropy, je předznamenáním Evropské unie.

Téměř dvouměsíční obléhání Vídně Turky v roce 1683 bylo událostí, kterou se strachem a napětím sledovala celá křesťanská Evropa. Udatný turecký vojevůdce Kara Mustafa se stal

v roce 1676 velkovezírem osmanského sultána Mehmeda IV. po svém švagrovi Ahmedovi Köprülü. Hned v následujícím roce vyhlásil válku Rusku. Vedl válku i s Polskem, při které nejprve obklíčil na Dněstru polského krále Jana III. Sobieského, aby s ním pak roku 1680 uzavřel mír. Oženil se s dcerou Mehmeda IV. a v roce 1682 zahájil tažení proti rakouské monarchii císaře Leopolda I., s cílem dosadit uherského grófa Tökölyho jako vazalského krále Uherska. Přitáhl až ke branám Vídně. Od 14. července 1683 se za vídeňskými hradbami bránilo třináct tisíc vojáků hraběte Starhemberka a sedm tisíc ozbrojených občanů Vídně mnohonásobné přesile dvou set tisíc

Turků pod velením Kara Mustafy. Pokud by Vídeň padla, znamenalo by to významné

posunutí hranic osmanské Turecké říše na západ a zároveň přímé ohrožení křesťanské kultury v samém srdci Evropy. Není divu, že se na obranu Vídně spojily síly dalších křesťanských panovníků. **Polský král Jan III. Sobieski už v dubnu 1683 podepsal smlouvu o přátelství s Habsburky. Jeho polská vojska spolu s německými vojsky bádenského markraběte Ludvíka Viléma pak porazila Turky v rozhodující bitvě 12. září 1683. Jan III. Sobieski triumfálně vstoupil do osvobozené Vídně.** Zvědaví obyvatelé Vídně mohli konečně po dvou měsících opustit hradby města. Na bojišti nacházeli mnoho zbraní, které odhodili prchající Turci a také mnoho neobvyklých a neznámých věcí. V kožených schránkách nosili někteří Turci do boje amulety, které je měly ochránit před nepřítelem. Pečetidla a otisky pečetidel s arabskými nápisy se proto staly vítanými suvenýry pro vítězné

Rakušany. Mezi mnohé turecké amulety a pečetě, které se z vídeňského bojiště po letech a často velkými oklikami dostaly až do kynžvartského zámeckého muzea kancléře Metternicha, patří například i otisk pečeti, kterou užíval i sám osmanský velkovezír Kara Mustafa k pečetění svých listin. Jeden z talismanů na kynžvartském zámku byl prý dokonce původně zhotoven v dalekém Kašmíru ze vzácného kamene "čar čunar" ("čtyři platany") paláce Ichangheri. Kámen byl zasazen do stříbra a ve formě amuletu ozdoben hvězdou a arabským nápisem. Při obléhání Vídně se ale nekouřilo jen z kanónů. Turci ve svém táboře zdatně bafali ze svých dýmek. Kouření tabáku bylo v Turecku značně rozšířené už roku 1605, kdy Turci poprvé poznali tabák od anglických kupců. Mimochodem: do Čech se kouření dostalo prostřednictvím pěti set anglických vojáků, které poslal roku 1620 anglický král Jakub I. na pomoc svému zeti, "zimnímu králi" Bedřichu Falckému. Turci kouřili dva druhy dýmek - čibuk a nargileh. Tresty za kouření byly ovšem zpočátku velmi přísné: takovému kuřákovi za trest prostrčili troubel skrz nosní přepážku. Sám sultán Murad IV. prý procházel městem a nechal usmrtit každého, kdo byl přistižen při kouření. V letech 1632-1637 prý nechal popravit 25 tisíc lidí! Překvapivé množství troubelí dýmek z višňového dřeva i samotných hlaviček tureckých dýmek je opět v kynžvartském kabinetu kuriozit. Turci od Vídně utekli a jejich poklady z bojiště a z opuštěných táborů si našly cestu do mnoha evropských soukromých sbírek. Poraženého velitele Kara Mustafu nechal devatenáctý osmanský sultán Mehmed IV. "Lovec" 25. prosince 1683 v Bělehradě zardousit. Po dobytí Budína roku 1686 a po prohrané bitvě u Moháče v následujícím roce byl však i on sám sesazen. Turci byli postupně vytlačeni z celého Uherska a karlovickým mírem 26. ledna 1699 uznali obnovené uspořádání evropských hranic i politických poměrů. Kouř z bojišť se tak alespoň na chvíli rozptýlil. Voňavý kouř z tabáku však nastoupil své nezadržitelné vítězné tažení Evropou

opuštěných táborů si našly cestu do mnoha evropských soukromých sbírek. Poraženého velitele Kara Mustafu nechal devatenáctý osmanský sultán Mehmed IV. "Lovec" 25. prosince 1683 v Bělehradě zardousit. Po dobytí Budína roku 1686 a po prohrané bitvě u Moháče v následujícím roce byl však i on sám sesazen. Turci byli postupně vytlačeni z celého Uherska a karlovickým mírem 26. ledna 1699 uznali obnovené uspořádání evropských hranic i politických poměrů. Kouř z bojišť se tak alespoň na chvíli rozptýlil. Voňavý kouř z tabáku však nastoupil své nezadržitelné vítězné tažení Evropou

A Poláci jinak? Zřejmě v 17 století byly ještě všeobecně známy kontakty našich měst i obcí s polskou stranou, byly známy i některé skutečnosti z historie. Ty nakonec vedly k tomu, že například obec Dvorce i město Bruntál byly v historii vícekrát zastavením polské šlechty a dokonce byly na konci 17. století spojeny s řadou diplomatických jednání. Mezi významné návštěvníky Bruntálu a okolních obcí patří polská královna Eleonora, sestra císaře Leopolda I manželka polského krále Michala Wisniowieckého (1640 – 1673). Mimochodem, bude vás jistě zajímat, že Michal Wisniowiecki studoval od roku 1656 filozofii a práva na dnešní Karlově univerzitě. Tehdy si objednal od malíře Karla Škréty obraz sv. Kateřiny, který dodnes zdobí rektorskou aulu Karolina. Při své návštěvě vídeňského dvora se budoucí polský král zamiloval do sestry císaře Leopolda I, a když byl v roce 1669 zvolen polským králem, vypravil svatební poselství do Vídně.

Poselství vedené podkancléřem a chelminským biskupem Olszowským se 27. listopadu 1669 v počtu asi 250 osob vydalo na cestu přes Pštínu, Ratiboř, Opavu, Dvorce do Olomouce, Vyškova a Vídně. Do Vídně dorazilo poselstvo 11. prosince 1669 a 31. prosince již bylo v Olomouci, na zpáteční cestě a 13. ledna 1670 bylo uvítáno ve Varšavě. Hned poté se ve Vídni začal formovat průvod královny Eleonory, která skutečně 9. února 1670 nastoupila slavnostně svoji cestu za budoucím manželem. Průvod představoval 440 osob, 479 koní, 82 menších i větších kočárů a 46 povozů se zavazadly. Tak se tehdy cestovalo. 17. února dorazil průvod do Olomouce, odkud se měl vydat dále směrem na Jívovou a Dvorce. Ve Dvorcích byl plánován nocleh. Jenže mrazivé počasí bylo příčinou změny pohybu průvodu na trasu Šternberk – Dvorce tak, že původní trasa Jívová – Dvorce nebude použita a plánovaný nocleh ve Dvorcích bude uskutečněn ve Šternberku. Nakonec královnin průvod nocoval z 19. února 1670 na 20. února 1670 ve Dvorcích a odtud odjel přes Opavu do Čenstochové, kde již netrpělivě čekal král Michal Korybut Wisniowiecki. 27. února se konala svatba krále Michala královny Eleonory. Královnu Eleonoru doprovázela její matka císařovna Eleonora, vdova po císaři Ferdinandu III. Ta se pak počátkem března 1670 vydala zpět do Vídně. Dne 7. března 1670 přenocoval početný průvod opět ve Dvorcích,

kam ten den dorazil i posel Olomouce Tobiáš Rombke, aby zjistil početnost a nároky průvodu císařovny.

Ta přijela do Olomouce 9. března 1670 a do Vídně se vydala se svým početným doprovodem hned druhý den. Zajímavý je například fakt, že ale ještě dne 13. března 1670 jednal ve Dvorcích olomoucký městský písař Karel Reiner s nejvyšším hofmistrem generálem Raimundem Montecuccolim, kterého provázela pověst nejlepšího císařského vojevůdce. Generál Montecuccoli řídil přesun doprovodu královny Eleonory z Vídně do Varšavy, i přesun doprovodu její matky, císařovny Eleonory zpět z Varšavy do Vídně. Po návratu ho čekala funkce maršála a prezidenta dvorské válečné rady. Byl to tedy hodnostář, s nímž olomoučtí potřebovali probrat mnohé. Co to bylo a proč jednání bylo ve Dvorcích v době, kdy již doprovod císařovny byl dávno ve Vídni, těžko se dohadovat. Dvorce se tak vlastně již po několikáté v historicky krátké době staly místem dostaveníčka vídeňské a

polské šlechty. Jak asi Dvorce v té době vypadaly, když mohly ubytovat takové množství hostů? Manželství krále Michala a královny Eleonory bylo velice vydařené, avšak 10. listopadu 1673 král umírá, na jeho místo nastupuje později Jan III Sobieski,

Vdova královna Eleonora se posléze v roce 1675 rozhodla k návratu do Vídně. Původně měla cestovat přes Opavu, Hradec nad Moravicí (kde se měla zdržet), Fulnek a Olomouc. Průvod představující 316 osob a 246 koní se nakonec vydal zcela jinou trasou. Vyjel z Vratislavi 4. listopadu 1675, o tři dny později královna přicestovala přes Zlaté Hory, Heřmanovice a Vrbno pod Pradědem do Bruntálu. Zde byl pro ni připraven nocleh na místním zámku, kde v té době sídlil místodržitel řádu německých rytířů Jan Vilém Zocha. Soudí se, že mimořádným zájem měli zástupci řádu o informace týkající se úmyslu krále Sobieského, uskutečnit přesídlení řádu německých rytířů do Východního Pruska. Nicméně na druhý den, 8. listopadu 1675 královna odcestovala z Bruntálu přes Olomouc do Vídně, na dvůr svého bratra Leopolda I. Ten se právě později spolehne na pomoci Jana III Sobieského při boji proti Turkům. Jinak byly cesty polské šlechty na tomto území provázeny projevy sympatie místních obyvatel. Tehdy zde byl vztah k Polsku vřelý. Takový, jaký bychom si ho přáli mít i dnes.

POLSKÁ OBEC LECHSDORF. Obec, patřící k nejstarším sídlištím Jeseníků, je nazvána v zakládací listině z roku 1224 Lechsdorf. Lechové jsou prastarí obyvatelé Polska. Počátkem 13. století se v Jeseníkách usazovalo mnoho polských osídlenců, kteří se zabývali rýžováním zlata. Za dobu existence byl název obce mnohokrát měněn, jmenovala se též Špachov nebo Spachendorf. Po vpádu Mongolů do naší oblasti byla většina zdejších osad rozbořena a opuštěna. Proto povolal olomoucký biskup a lokátor Bruno v roce 1241 další osídlence ze Slezska, aby kraj znovu osídlili. Je zcela pravděpodobné, že se z okolních lesů vrátili do rodné vsi roztroušení osadníci polské národnosti. V roce 1320 přechází Leskovec do majetku opavského knížete Mikuláše II. Roku 1377 při rozdělení opavského území mezi syny Mikuláše II. připadl Benešov s větším počtem vesnic – mezi nimi také Leskovec – Janu I. Za husitských válek byla vesnice těžce zkoušena, mnoho obyvatel usmrceno, mnoho odvečeno. V letech 1474–76 úpěl kraj za těžkých bojů mezi uherským králem Matyášem Korvínem a polským Kazimírem I. Od r. 1623 přechází obec do trvalého majetku rodu Lichtensteinů.

DALŠÍ POLSKÉ STOPY NA BRUNTÁLSKU. Za svůj rozvoj vděčí Bruntálsko, do roku 1620, do období Bílé Hory, která je v českých dějinách mezníkem bojů a vítězství katolictví nad protestantstvím, rodu pánů z Vrbna. Nejprve se psali z Vrbna později z Vrbna a

Bruntálu. A to i v dobách, kdy s Bruntálem a Vrbnem již neměli zhola nic společného. Nepatří mezi nejstarší české či moravské rody a prakticky nevíme, odkud přišli, ale jejich původ je nespíše polský. Četnými svými sňatky se objevují v nejrůznějších místech historie a je velice obtížné jejich pohyb vystopovat. Různé teorie tvrdí, že přišli jako doprovod Lucemburků z Francie, nebo že se přiznili z Německa či že jsou potomky starobylého rodu, který má své kořeny ve Slezsku. Všude tam je totiž můžeme vystopovat. Ani ono rodové jméno z Vrbna nám nic neříká, protože s vrbou například, jak by se někomu mohlo zdát, nemá jejich jméno nic společného. Pravděpodobně je původ tohoto jména spojen s Vrbnem ve Slezsku nedaleko Svidnice, dnes tedy v Polsku. A přitom pánům z Vrbna patří velmi důležitá úloha v dějinách Bruntálska, Opavska a Krnovska. Tedy nejen zde: posléze je nalézáme na nejrůznějších místech Čech a Moravy. Jsou mezi nimi vysocí státní úředníci, významní podnikatelé, vojáci, důvěrníci králů a císařů, a především cílevědomí správci majetku.

V rodinných pamětech pánů z Vrbna jsou zmínky o tom, že se podíleli na založení grysského kláštera u Vratislavi někdy kolem roku 1220, o šest let později jsou jejich jména zaznamenávána v písemnostech kláštera svidnického a Jan z Vrbna v roce 1243 obdaroval klášter lehnický. Víme také, že Jindřichu z Vrbna, náleží čestné místo mezi biskupy vratislavskými. Zastával tu funkci v letech 1302 – 1319. Pokud jde o majitele panství bruntálského, tak prvními majiteli bruntálského hradu (zápisně) se stali Štefan, Bernard a

Jan někdy kolem roku 1451 nebo o něco později. Dědičně získali Bruntál až synové jednoho z nich – Jana z Vrbna, v roce 1506. Byli Bernard, Hynek a Mikuláš. Posledními potomky Bruntálských z Vrbna byli Hynek mladší syn Jan IV z Vrbna. Hynek mladší zemřel roku 1614. Poté tři roky držel Bruntál starobylý slezský rod Vojsků z Bogdunčovic, od nichž koupil Bruntálsko v roce 1617 Jan IV z Vrbna. Ten byl spolumajitelem panství Heraldice (dnes Velké Heraldice na Opavsku), ale také členem direktoria (moravské, stavovské zemské vlády). Fridrichem Falckým, který s ním ještě v únoru 1620 navštívil Bruntál, byl jmenován opavským zemským hejtmanem. V roce 1642 zemřel Jan IV. z Vrbna v emigraci jako poslední majitel bruntálského panství z rodu Vrbnů. Páni z Vrbna a Bruntálu ještě tři sta let poté zastávali významná místa a funkce v monarchii. Paradoxně poslední mužský potomek pánů z Vrbna, který žil v českých zemích, Rudolf Ludvík, Ferdinand z Vrbna a

Bruntálu, se v roce 1936 zabil pádem z koně. Tím končí úctyhodná historie pánů z Vrbna u nás. Bruntál byl v 16. století místem různých zastavení a návštěv vysoké šlechty – například v roce 1515 navštívil Bruntál bratr českého krále Vladislava II. Jagellonského polský král a litevský kníže Zikmund I. Starý (Jagelonský). Pro nás je zajímavé, že byl velkokníže litevský a jeho matka byla sestrou Ladislava Pohrobka. Navíc byl pravnukem Zikmunda Lucemburského. V té době se Zikmund mimo jiné staral také o výzdobu královského hradu Wawel. Tato krásná renesanční pevnost se v Polsku zachovala do dnešních dnů.

V roce 1577 přijel do Bruntálu dva roky po své korunovací císař Rudolf II. Jeho návštěva měla

náboženský podtext, neboť se snažil o smíření obou církví. On sám byl stoupencem tzv. augšpurského míru z roku 1555, podobně jako syn Jana staršího z Vrbna Hynek II starší. V roce 1611 přijal na bruntálském zámku zástupce opavských stavů císař Matyáš. To ještě netušil, že právě proti němu vznikne vzpoura českých stavů, jejíhož výsledku se nedočká. Dne 20. března 1619 zemřel ve Vídni. V únoru roku 1620 přijel „zimní král“ Fridrich Falcký. Byl vyznání kalvínského, takže si zřejmě s Janem IV z Vrbna docela notoval. Bylo mu teprve 24 let a králem se stal i přes varování svého tchána, anglického krále Jakuba I. V době návštěvy Bruntálska sídlil teprve necelých pět měsíců v Praze, z níž po dalších devíti

měsících definitivně uprchl. Za rok poté prchal znovu, po říšské klatbě, kterou nad ním vyřkl císař Ferdinand II. dne 22. ledna 1921. A prchal právě přes Bruntál Vratislav a Braniborsko do Holandska.

Polská obec? O Dvorcích víme, že byly založeny dříve, první písemná zmínka z roku 1339 nás nesmí zmást. Podle velmi pravděpodobné pověsti byly založeny dvěma polskými kupci kolem roku 901. Kupci Laczko a Emanuel měli příjmení Dvorcové. Až k řece Moravici vymýtili lesy a postavili osadu (dnešní Dvorce) a pozvanými lidmi z půlnoční krajiny (severní) založili vesnici Koko, Axivald, Jakubice, Půlves, Deržice, Kuněžné a Ekertovo. Laczko byl později v roce 929 rozsápán dvěma medvědy u vesnice Koko. Mladší bratr Emanuel zemřel v roce 957. Jeho syn Emanuel původní osadu rozšířil a pojmenoval ji svým jménem – Dvorce. Postavil je jako pevnost obehnanou hradbami a vodním příkopem. Zemřel ve věku 56 let a zůstala po něm dcera Sibyla, která si vzala za muže Potzikoru, původem z Podolska. Ten si vytvořil i malé vojsko s ochrannými železnými štíty-byli nazýváni Železnaki. I přesto se později podařilo loupeživým rytířům pod vedením jistého Gröffela Dvorce zpustošit a 192 let nebyly obydleny. Historik dr. Berger, rodák z Moravského Berouna, zkoumal tuto pověst v první polovině 20. století a shledal v ní řadu prvků pravděpodobných. Dr. Karel Berger (10. 12. 1867 Moravský Beroun – 22. 10. 1936 Brno) napsal desítky knih o historii obcí Nížkého Jeseníku a severní Moravy a je považován historiky za objektivního a erudovaného badatele. A vidíte – on, ale i kronikáři obce, přestože byli podle dnešních bohužel zkreslených měřítek Němci, se docela klidně hlásili k polskému původu Dvorců. A jazykem německým o tom učinili zápis ve dvorecké kronice a jazykem německým popsal dr. Berger v Dějinách Dvorců, které dnešní názvy obcí odpovídají těm původním, polským, založeným bratry Dvorcovými.

Emil Laufer, se narodil 28. června 1837 ve Dvorcích v domě č. 39. Studoval a později vyučoval na pražské Akademii výtvarných umění a krátký čas byl i jejím ředitelem. Mezi jeho význačné žáky patří například Václav Brožík (1851 – 1901), jehož obraz Mistr Jan Hus na koncilu kostnickém byl v 50. letech součástí výzdoby každé školy v Čechách, na Moravě i ve Slezsku. Originál je v majetku pražské radnice. Brožík sám mnohokrát prohlásil, že za mnohé vděčí svému učiteli. Emil Laufer mimo práce pedagogické hodně maloval. Pro Rudolfinum zhotovil v roce 1863 Návrat Borise, krále bulharského a v roce 1879 Žalobu Krymhildy. Od roku 1854 namaloval Emil Laufer desítky obrazů, které visí v mnoha slezských kostelích, zejména v polském Slezsku. Měl k této části světa vztah, protože se zde narodil. Rodné Dvorce navštívil několikrát při cestách do Slezska, a však žil a tvořil převážně v Praze.

Lauferovy obrazy s náboženskými motivy visí dodnes v mnoha polských kostelích. Na faře v Glubczycích najdete krásného sv. Floriána, patrona hasičů. Laufer ho namaloval v Praze v roce 1890. Několik jeho obrazů skrývá kostel v Glogówku i v dalších slezských obcích. Inu, doma není nikdo prorokem. Za rodákem ze Dvorců musíme buď do Prahy do Vídně či do polského Slezska. Jeho žák Václav Brožík namaloval ještě slavnější obraz než ten o Husovi v Kostnici.

Jmenuje se Kryštof Kolumbus na dvoře španělském. Tento pěti metrový monument koupil za 20 000 dolarů americký sběratel Morfia Nesup a věnoval ho Metropolitnímu muzeu v New Yorku. Je tam stále.

Muž, který miloval svobodný svět

Petr Andrlé

Antonín Sum starší (20. 11. 1877 Městec Králové – 23. 12. 1947 Praha) patří k politikům, kteří již na počátku dvacátého století velice dobře pochopili, jak důležité a potřebné je z hlediska vývoje národního naše stýkání s anglosaskou kulturou. Je mimo jiné příkladem toho, jak vzdělané politiky měla státní správa za první republiky. Po gymnazijních studiích v Litomyšli vystudoval Antonín Sum právo na Karlo-Ferdinandově univerzitě v Praze, ve studiích pokračoval později v Londýně a ve Washingtonu, když předmětem jeho zájmu byly mimo právních věd také vědy politické a ekonomické. Ještě před dovršením třicítky se v roce 1905 dal do služeb pražského magistrátu a jeho velice plodné mezinárodní aktivity ukončila až v roce 1914 první světová válka. Již v roce 1906 věnoval svou energii velice úspěšně české výstavě v Londýně a v září téhož roku byl spolu s pražským starostou JUDr. Karlem Grošem organizátorem návštěvy lorda-mayora města Londýna sira Thomase Vezey Stronga v Praze. Londýnský starosta přijel v čele šedesáti šesti členné delegace a pražský magistrát uspořádal banket pro 280 osob. Antonín Sum byl o pět let později i spoluzakladatelem pražského Anglického klubu.

Je poměrně málo známo, že nový československý stát měl v prvních letech své existence značné hospodářské potíže. Zemědělská výroba se pohybovala na 60% předválečné úrovně a od hladovění mnohé děti zachránila v letech 1918 - 1920 známá Hooverova mise (American Relief Administration). Tu vedl budoucí americký prezident [Herbert Hoover](#) a spolupracovala s kvakerským hnutím při organizaci potravinové a zdravotní pomoci lidem postiženým válkou ve střední Evropě. Po vstupu Spojených států do války v dubnu 1917 totiž prezident Woodrow Wilson jmenoval Hoovera šéfem americké potravinové administrace. V Československu tuto pomoc centrálně organizoval JUDr. Antonín Sum. A tato pomoc hodně pomohla překonat počáteční těžkosti nového státu. V té době byl doktor Sum již spolupracovníkem a přítelem právníka a diplomata Františka hraběte Lützowa (1849 -1916; na snímku vlevo), jehož jméno bohužel vymizelo z povědomí našeho národa, což je značná škoda. Lützow byl sice rodák z Hamburku, ale v pozdějších letech spojil svůj život s pobytem v Žampachu. Byl nadšeným propagátorem české historie a kultury v Anglii a v Americe, byl i čestným předsedou Českého olympijského výboru ještě před 1. světovou válkou.

Jestliže T. G. Masaryk mohl v roce 1915 pronést na Husových oslavách v Ženevě první zmínku o možném budoucím samostatném českém státě, bylo to také proto, že celou akci organizoval hrabě Lützow. Ten již v roce 1912 podnikl velké přednáškové turné po univerzitách a městech USA, v jehož rámci přednášel o české historii, literatuře a kultuře, vystoupil také v Kongresu s přednáškou na téma Mírová politika krále Jiřího z Poděbrad a byl několikrát přijat americkým prezidentem Williamem Taftem. Vytvořil tak i vhodnou atmosféru pro pozdější jednání Masarykovo s prezidentem Woodrowem Wilsonem. Lützow knihy o české kultuře a literatuře také psal a mnohé z nich vyšly v Anglii, on sám o Komenském, Husovi a jiných osobnostech přednášel i v Oxfordu. Není tedy divu, že se Antonín Sum a hrabě Lützow spřátelili. Oba vlastenci viděli budoucnost Evropy i českého národa v úzké spolupráci s anglosaským světem. Hrabě Lützow se samostatnosti českého státu nedočkal. Zemřel 13. ledna 1916 ve Švýcarsku a dr. Antonín Sum v roce 1923 uspořádal a vydal vzpomínkovou publikaci *Hrabě Lützow* s podtitulem Památce českého vlastence.

Když ministr zahraničí Rakouska-Uherska hrabě Gyuly Andrassy odpovídal na 14 bodů prezidenta USA Woodrowa Wilsona, v nichž byly vyjádřeny podmínky nutné k uzavření mírové dohody, byl text tzv. Andrassyho nóty, odeslané 27. října 1918 rakousko-uherskému vyslanci ve Stockholmu, zveřejněn o den později, 28. října 1918 na vývěsce

pražské redakce *Národní politiky*. Text přeložený do češtiny a nadepsaný **PŘÍMĚŘÍ** a obsahující slova „práva Čechoslováků“ doprovázený vyvěšením červeno-bílého praporu jedním z členů redakce vyvolal nebývalé sročení lidu a státní převrat byl na světě. Velice zvláštním jevem bylo to, že se v mnoha pražských oknech, ale i v oknech jiných českých měst, objevily podobizny amerického prezidenta Wilsona a budoucího prezidenta Masaryka. Kde lidé ty podobizny vzali, nevíme zcela přesně. Kde se vzalo ono povědomí sounáležitosti s anglosaským světem, to víme. Vznikalo i zásluhou takových lidí, jakými byli hrabě Lützow, Antonín Sum, rodina T. G. Masaryka, desítky našich vlivných krajanů v USA (kongresman dr. Sabbath, rodák ze Záblatí, Dr. Salaba Vojan, tajemník česko-amerického spolku, novinářka Kuchárová - Foxlleová a mnozí jiní).

V letech 1920 – 1922 pracoval JUDr. Antonín Sum na československém velvyslanectví ve Washingtonu ve funkci sociálního atašé. Zde navázal také na kontakty hraběte Lützova a spolu s našimi krajany organizoval nejrůznější akce, směřující k pomoci nově vzniklému státu. Poté pracoval šest let přímo na ministerstvu zahraničí, kde se věnoval sociálním otázkám a záležitostem týkající se spolupráce s emigrací. V té době pomáhal rozšíření křesťanské organizace YMCA (*Young Men's Christian Association*) v Československu. Jedná se o světové křesťanské sdružení mladých lidí založené v Anglii roce 1844 (v Československu masově od roku 1921), které bylo po třiceti letech (v roce 1951) u nás zakázáno. Až v roce 1990 byla činnost YMCA u nás obnovena a dnes má téměř 5 000 členů.

Jen pro zajímavost - ve 20. letech YMCA otevřela první studentskou menzu v Praze, pořádala putovní protikuřácké a protialkoholní výstavy, propagovala sexuální výchovu, zavedla oslavu Svátku matek, organizovala Vánoční strom republiky v Olomouci. V roce 1930 měla 12 domů a působily v ní i některé autonomní svazy, např. Akademická YMCA (studentský odbor). V každé budově byla levná svobodárna, kavárna a jídelna, tělocvična, společenská a přednášková místnost a několik kluboven. Před 2. světovou válkou měla YMCA v Československu cca 20 000 členů, působilo v ní více než dvacet zájmových klubů.

V roce 1924 vydal JUDr. Sum knihu „Americký dělník“, v níž zúročil své zkušenosti a poznatky z amerického diplomatického pobytu. V témže roce se podílel na vzniku prvního československého Rotary clubu v Praze a v roce 1925 se stal jeho prvním prezidentem. Iniciativu k založení Rotary v Praze vyvinul Fred Warren Teele, šéf první regionální kanceláře RI na území Evropy, která byla v roce 1923 otevřena v Zurichu. První RC v Evropě vznikl v Madridu (1920). Zakladatelé prvního RC se scházeli u Jana Masaryka a mimo to, že byl o nich informován prezident Masaryk, přicházeli i další zájemci o členství. Schůzky organizoval právě dr. A. Sum a zkušeným rádcem jim všem byl český podnikatel žijící v USA František J. Vlček, sám člen RC v Clevelandu, kde úspěšně podnikal ve strojírenství. S JUDr. Sumem se poznal při jeho misi ve Washingtonu v letech 1920 - 1922. František J. Vlček, narozen 4. 1. 1871 v Budyni, se vyučil v rodné obci kovářem a jako mladík se vydal do USA. Brzy se vypracoval a v Clevelandu založil továrnu na výrobu nářadí – *The Vlček Tool Co.*

V roce 1928 byl dr. Sum jmenován generálním konzulem ve Vídni a od roku 1935 až do svého odchodu do důchodu v roce 1938 pracoval jako přednosta oddělení ministerstva zahraničí. V roce 1926 pomohl se vznikem prvního pražského anglického gymnázia a o rok později byl zvolen předsedou Svazu angloamerických klubů a společností v Československu. 23. prosince 1947 Antonín Sum odchází z tohoto světa. V té době nastupuje jeho syn JUDr. Antonín Sum mladší (1919 – 2006) jako osobní tajemník ministra Jana Masaryka. Otec se ještě dočkal obnovy rotariánského hnutí, ale několik měsíců po jeho smrti byly RC zakázány znovu a jeho syn v roce 1949 zatčen, o rok později odsouzen na 22 let v procesu s Miladou Horákovou. Po propuštění z vězení v roce 1962 se živil jako kominík. Po roce 1989 se aktivně podílel na obnovení JUNÁKA, organizace YMCA a klubů Rotary.

FOTO PRO DNEŠNÍ DEN

*Je tomu již drahně let. Před 280 lety začal Richard Saunders vydávat almanach *Poor Richard's Almanack*, který v Čechách překládal Josef Jungmann pod názvem *Chudý Richard, aneb Cesta k blahobytu*. O deset let později založil autor almanachu první univerzitu v Pensylvánii (1742) a ve stejnou dobu i první městskou nemocnici na území USA. Richard Saunders, jehož příhody tolik zaujaly pozdější rektora pražské univerzity, věrného propagátora českého jazyka a překladatele z němčiny a z angličtiny Josefa Jakuba Jungmanna, se vlastním jménem jmenoval Benjamin Franklin. Onen krásný snímek je Franklinovo rodiště. Boston.*

PETROUŠKOVY PŘÍHODY (780)

Nevzpomínám si již přesně, kdy to bylo, ale rozhodně jsem tu větu slyšel na jednom z mnoha setkání v oné polistopadové euforii před více než dvaceti lety. Tehdy vystoupil v diskusi jeden pozdější politik a řekl něco jako v tomto smyslu: *demokracie není pouze v tom, že si můžeme svobodně zvolit vládu, ale především v tom, že ji můžeme demokraticky odvolat, kdykoli bude pracovat špatně...*

Zatleskali jsme a moc se nám ta věta tehdy líbila. Bohužel, praxe ji předčila. Nedávno jsme se potkali na pivě s několika kolegy a jak jinak, sklouzli jsme k politice. A také k vládě, to má svou logiku. Pochopitelně, že to schytala. V hospodách to schytává většinou každá vláda. Když tu jeden kolega začal vyzvídat, koho že bychom tedy chtěli ve vládě i na jiných vedoucích postech mít. Vzali jsme to seriózně. Padalo hodně jmen. Leč téměř ani jedno z nich nepatřilo žádnému poslanci, žádnému senátorovi a také žádnému ze stávajících vládních i regionálních činitelů. Takže do v úvahu připadajících funkcí by se zřejmě nemohl dostat nikdo z těch, o nichž jsme hovořili jako o možných výborných kandidátech. Ano, jistě, připouštím, že naše úvahy mohly být trochu subjektivní. Nevíme všechno.

Ovšem jistě není sporu o tom, že v této zemi žijí a pracují stovky vynikajících osobností, které jsou na tom morálně a odborně tak, že by daleko lépe než současní činitelé, zvládly jakýkoli post v řízení státu. Jenže tito lidé se jaksí na politickou scénu nedostavují, především proto, že je tam nikdo nenomine. Je třeba totiž „odměňovat“ zasloužilé členy. A o tom, proč tomu tak je, jsme se bavili po zbytek večera. Vzpomněl jsem si při té příležitosti na dávný normalizační vtíp, který pravděpodobně tento stav (velice obrazně řečeno) tak trochu vystihuje.

Kdysi v šedesátých letech minulého století se sovětsí soudruzi rozhodli, že přece jenom nějaký ten nevěstinec, alespoň v Moskvě, by se mohl povolit, v rámci tolik potřebného rozvoje cestovního ruchu. I vytvořil ústřední výbor KSSS komisi expertů, kteří se odebrali na studium do Francie. Ve Francii jednali s jistým majitelem velké sítě heren a nočních klubů, jejichž provoz také zevrubně prozkoumali.

Nu a několik měsíců po návratu oné komise ÚV KSSS byl v Moskvě slavnostně otevřen první night-club s příznačným názvem Křížník Potěmkin. V prvních dnech klub praskal ve švech a musel být v provozu čtyřadvacet hodin. Všechny světové deníky vyslaly do Moskvy své mimořádné zpravodaje. Návštěvnost ovšem postupně klesala, až nakonec za dva týdny zel Potěmkin prázdnotou.

Komise UV KSSS se neprodleně odebrala do Francie. V debatě s oním zmíněným již majitelem sítě nočních klubů padaly různé otázky.

Jaké je umístění klubu? Je ve středu města, v přízemí starobylého domu.

A co vnitřní zařízení? Perfektní, pohodlné, křesla, pohovky, boxy, barové pulty, hudba nevtrívá.

A co občerstvení? Vynikající. Od šampaňského až po nejdražší lihoviny, prvotřídní kuchyně.

Francouz se zamyslel.

A co pokojíky, jsou dobře vybavené, nejsou opatřeny odposlouchávacími zařízeními?

Jsou přepychové, s koupelnami, odposlechy zde mimořádně nejsou žádné.

A co vstupné a ceny? Odpovídají běžným zvyklostem, asi jako u vás.

Tak to je zajímavé, uvažoval jejich francouzský partner. A posléze ho napadlo. A co děvčata, jsou na úrovni?

Tak tohle máme obzvlášť kádrově naprosto perfektně ošetřeno, tvrdili svorně experti. Všechny zde pracující soudružky jsou zasloužilé členky strany s členstvím již od roku 1921. Možná se právě od té doby v našich zeměpisných šířkách traduje, že nejvyšší kvalifikací na ministra (a jiné funkce) je členství v grémiu politické strany, nebo vůbec dlouholeté členství v té či oné straně. Viditelné to bývá nejvíce v koalici. Každé straně případnou jistá křesla a do nich se vybírají většinou poslanci, kteří ovšem nebyli voleni do parlamentu s tím, že by měli být ministři či dokonce předsedy a místopředsedy vlády. O hejtmanech, primátorech a starostech ani nemluvě. A oni se vždy na jakoukoli funkci neuvěřitelně hodí. Kdykoli. Proto se na významné posty většinou nemohou dostat lidé, kteří by to uměli lépe. Řada je vždy na zasloužilém členovi či člence strany. Ale proč? Že to prospěje oné straně, to chápu. Ale jak to prospěje této zemi?

Před pár lety jsem se účastnil jakéhosi mezinárodního semináře. Byl svým tématem zajímavý, konal se dokonce v prostorách jisté seriózní banky a sešlo se na něm hodně lidí, jejichž morální i odborné kvality byly nesporné. Včetně hostů zahraničních. Záštitu nad celou akcí převzalo jisté ministerstvo, jehož šéf ještě nedávno pracoval jako starosta v jistém okresním městě. Na tom by nebylo nic divného, jsou starostové, kteří by mohli být klidně okamžitě ministři.

Jenže tento pan ministr si vybral za svého statutárního zástupce svého původního místostarostu. Jistě, chtěl mít vedle sebe někoho, komu mohl věřit. Ale hned dva nováčci

na dvou nejvyšších postech? I to by se možná dalo. A tak tento jeho statutární zástupce měl úvodní slovo na onom mezinárodním semináři, týkajícím se dalšího možného rozvoje Evropy.

Rozhodně jsem nebyl sám, kdo se za doslova nesmyslné blekotání onoho řečníka styděl. On vůbec netušil o čem, a ke komu hovoří. Bylo to hrozné. A poté všichni zatleskali. Já vím, byla to jistá zdvořilost k hostiteli. Ale ostuda byla mezinárodní, pouze v novinách se o ní nepsalo, protože proč? A vše se událo pouze proto, že bylo podle pana ministra a současně i šéfa strany, nutno onen volný post obsadit člověkem z jeho strany, bez ohledu na jeho schopnosti. Podle toho to také s tím ministerstvem vypadalo i později.

Kdyby zde byla praxe taková, že přínos politické strany spočívá v tom, že najde na potřebné funkce ty nejlepší lidi z tohoto národa, tak by to bylo dobré. Jenže ono je to zpravidla naopak, příklady snad nemusím uvádět. A stojí nás to každý rok skromným odhadem, asi tak dobrých pět procent DPH. Ani by na to nebylo třeba přijímat zákon.

Pro jistotu podotýkám, že uvedením onoho normalizačního vtipu jsem rozhodně nechtěl dát rovnítko mezi funkcí v night clubu a vysokou státní funkcí. Šlo mi o něco zcela jiného, ale tu poznámku připojuji pro jistotu. U nás jeden nikdy neví.

Dnes má svátek MARIE. Zítra, ve čtvrtek LUBOR. V pátek RADKA, v sobotu JOLANA, v neděli LUDMILA, v pondělí NADĚŽDA, v úterý KRYŠTOFR a ve středu ZITA. Nezapomeňte jim blahopřát.

**PŘÍŠTÍ STŘEDU NEVYCHÁZÍME,
MÁME STUDIJNÍ VOLNO.
AŽ 26. ŘÍJNA 2012**